

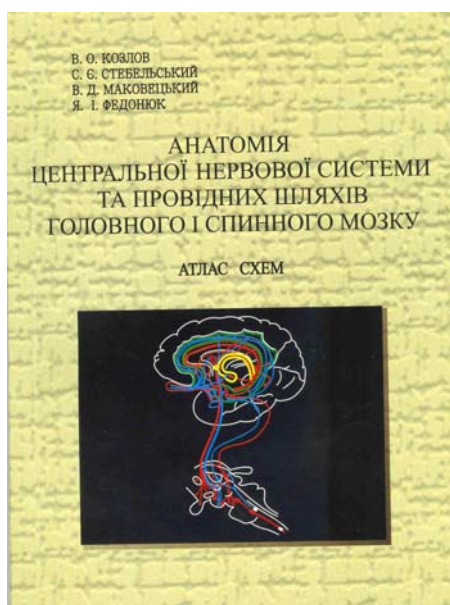
Козлов В.О., Маковецький В.Д., Стебельський С.Є., Федонюк Я. І.
Анатомія центральної нервової системи і провідних шляхів головного і спинного мозку: Атлас схем.- Дніпропетровськ: Пороги, 2006.- 200 с.

ISBN 966-525-617-3

Рецензенти:

професор М.А.Волошин – завідувач кафедри анатомії людини Запорізького державного медичного університету,

професор Г.С.Кір'якулов – завідувач кафедри анатомії людини Донецького державного медичного університету імені М.Горького

Основні розділи атласу

Розділ 1. Морфогенез центральної нервової системи

Розділ 2. Анатомія спинного мозку

Розділ 3. Анатомія головного мозку

Розділ 4. Провідні шляхи спинного і головного мозку

Анотація

Посібник містить 93 схематичних рисунків розвитку, будови і зв'язків між центрами головного і спинного мозку. До кожної схеми надано максимально повний перелік позначень основних структур, властивих даному відділові ЦНС. Позначення наведені латинською, українською та російською мовами у відповідності з сучасною міжнародною анатомічною номенклатурою.

Тематика схем узгоджена з вимогами програми з анатомії ЦНС для вищих медичних учбо-

вих закладів.

Схематичні рисунки можуть бути використані як ілюстративний матеріал під час лекцій та практичних занять, а також при запровадженні кредитно-модульної системи організації самостійної роботи студентів у навчальному процесі з урахуванням положень Болонської декларації в системі освіти.

Передмова авторів

Запропонований читачеві учбовий посібник з анатомії центральної нервової системи є продовженням запланованої серії збірників анатомічних схем та малюнків для використання в учбовому процесі середньої та вищої медичної школи. Кафедра нормальної анатомії людини Дніпропет-

ровської державної медичної академії випустила один атлас схем з анатомії периферичної нервової та судинної систем як посібник для викладачів та студентів з описом послідовності малювання анатомічних схем на лекціях та практичних заняттях з анатомії людини.

У даному виданні вирішено не описувати методику малювання, а в схематичному вигляді навести зразки основних частин центральної нервової системи, як вони відкриваються при зовнішньому огляді і при розрізах мозку. Автори вважають, що викладачі, знайомі з принципами створення лекційного малюнка, зможуть відтворити запропоновані схеми самостійно. Студенти ж можуть використати схеми як до, так і після вивчення учбових натуральних препаратів мозку. "До" - як попереднє знайомство з структурами, які треба відшукати на препараті, тобто, як своєрідну програму для вивчення даного розділу; "після" - як матеріал для узагальнення і закріплення вивченого на натуральному препараті. Підбір і послідовність схем узгоджені з поданням матеріалу у найбільш поширених підручниках та з навчальною програмою з анатомії людини для вищої школи.

Більшість схем споряджена, на нашу думку, досить повним переліком пояснювальних позначень із метою максимального полегшення вивчаючим морфологію мозку в оволодінні термінології та розуміння складових частин окремих відділів центральної нервової системи.

На жаль, сучасна анатомічна термінологія, як вірно зазначає професор М.А.Нетлюх (1995), не вільна від недоліків, що можуть служити джерелом непорозуміння (О. В. Федотов з співавт., 1985) в передньому канатикові спинного мозку виділено *fasciculus sulcomarginalis*. Проте, в жодному з найбільш вживаних підручників не дається роз'яснення, що це «колишній» *tractus tectospinalis anterior*.

Так, наприклад, за останніми списками термінів PNA здавна в ряді підручників ототожнюються медіальний і дорзальний поздовжні пучки (*fasciculi longitudinales medialis et dorsalis*). Але ж вони мають різну природу: перший (медіальний) за складом волокон і зв'язками може бути віднесений до екстрапірамідної системи, соматичної

частини ЦНС. Дорзальний же пучок може вважатись прикладом низхідного центрального шляху вегетативної частини ЦНС (пучок Ш'ютца, Бехтерева, Келлікера).

Всі структури мозку позначені латинськими термінами з перекладом на українську, а в частині тиражу - на російську мову, з урахуванням анатомічної номенклатури (Міжнародна анатомічна номенклатура / За ред І. І. Бобріка, В. Г. Ковешнікова.- К. Здоров'я 2001.- 328 с.). При цьому були використані "Словники..." О. В. Федотова із співавторами (1985) та М.А. Нетлюха (1998). Для деяких термінів наведені і альтернативні назви (в дужках).

Максимально повне позначення структур на схемах спрощує, на нашу думку, пошукову роботу для студентів і має особливу цінність для іноземних студентів, як певне обмеження обсягу необхідних для вивчення структур.

Природно, що схеми будуть корисні студентам і при самостійній роботі на практичних заняттях і в позаучбовий час. Очевидно також, що при певній винахідливості викладачі можуть використовувати наведені схеми і для контролю знань.

Більшість наведених далі схем є запозиченими з відомих підручників та видань (В.Н. Тонков, С. Віллігер, Р.Д. Синельников та ін.) малюнками, які були спрощені, перероблені, доповнені в процесі лекційної практики авторами посібника. Переважна більшість малюнків зроблена проф. С.Є. Стебельським, якого, на жаль, уже немає серед нас... Певна частина схем становить оригінальний здобуток лекторської практики авторів (схеми ембріогенезу, деякі схеми провідних шляхів).

Автори сподіваються, що створений ними учбовий посібник буде позитивно прийнятий викладачами та студентами-медиками. А всі побажання, зауваження та критика будуть з подякою прийняті авторами.